

Engblomme på en skoveng. Foto: Jens Elm Sørensen

Særlige driftsformer

Dette faktablad beskriver nogle sjældnere anvendte driftsformer i skoven. Driftsformerne er gavnlige for plante- og dyrelivet samt ofte også for de rekreative muligheder. Du kan som skovejer normalt ikke få væsentlige direkte indtægter, men der findes visse tilskudsmuligheder.

Stævningsskov

Stævningsskovdrift er en gammel driftsform, som havde til formål at producere småt dimensioneret træ til fx brænde og hegnsmaterialer samt løvfoder. En nyere udgave af driftsformen er energiskov, hvor der (oftest på landbrugsjord) anvendes pile- og poppelkloner.

Driftsformen har nok ikke nogen berettigelse i dagens skovdrift ud fra en ren økonomisk betragtning, men en række truede dyre- og plantearter har gode levevilkår i stævningsskoven.

Stævningsskoven består især af lysttræarter, der forynger sig ved rod- og stødskev. To typer af stævningsskove har været de mest almindelige:

- (1) egestævningsskov (egekrat), der består af stilkeg/vintereg (med indblanding af fx asp, birk og røn) og
- (2) ellestævningsskov (sumpskov), der består af rødæl (med indblanding af fx ask, birk og pil).

Stævning foregår ved, at en del af bevoksningen skæres ned (sættes på roden) med jævne mellemrum, så der fås

lige store arealer af forskellige alderstrin. For at sikre tilstrækkelig lys, men samtidig bevare lokalklimaet, bør der stævnes mindst 0,25 ha og højst 1 ha ad gangen.

For egekrat på de lettere jorder kan perioden mellem nedskæring være 40-60 år, mens ellesumpene på de lerede jorder kan nedskæres med 20-40 års mellemrum.

Græsningsskov

Græsningsskoven er en gammel driftsform, hvor husdyr kunne græsse samtidig med at skovens andre produkter (fx brænde) kunne udnyttes. Med indførelse af fredskovsbegrebet blev denne driftsform forbudt i fredskove. Der er dog siden blevet åbnet op for at man må lave skovgræsning på op til 10% af det fredskovspligtige areal.

En græsningsskov vil ofte have en varierende bevoksningsgrad, spændende fra enkeltstående træer over grupper til egentlige bevoksninger.

Græsningsskovens træarter vil oftest være lysttræarterne (fx eg), da de giver gode muligheder for undervækst af græs, men der kan også være plads til skyggetræer (bøg) – da oftest som småbevoksninger. Af buske vil det være de græsningstolerante arter (tjørn, slåen, ene mv.), der kan overleve. Naturlig foryngelse af træerne kan ske i ly af disse buske – andre steder holdes foryngelsen nede af afgræsningen.

En del sjældne arter vil have gode levebetingelser i en græsningsskov, men også vildtarterne kan nyde godt af denne driftsform. Der kan være et vist erhvervsmæssigt aspekt ved græsningsskoven, men det er ofte de naturmæssige og rekreative fordele, der vejer tungest ved et evt. valg om at etablere græsningsskov.

Skovenge

Denne driftsform har sin rod i de historiske høenge og løv-enge. Driftsformen er normalt ikke interessant i dagens Danmark set ud fra en økonomisk synsvinkel, men har nogle klare fordele mht. naturbeskyttelse, idet en del arter, vil trives på skovengene. Hvis der sker en omstilling til en skovdrift uden renafdrifter, vil der især være behov for lysninger i skoven – både for lyskrævende arter, og af hensyn til vildtets muligheder for fouragering.

For at få den største effekt af en skoveng bør den være omkranset af et varieret skovbryn – og engens vegetation bør holdes nede ved slåning eller græsning.

Urørt skov

Med tiden vil et skovareal, hvor al drift ophører, udvikle et urskovslignende præg. Dvs. med væltede og døde træer, samt træer af forskellig art og aldre i grupper. Den urørte

skov vil desuden genskabe den naturlige vandbalance på stedet. Der skabes herved levesteder for arter, der er under pres i de dyrkede skove. Herved kan en urørt skov blive et "fristed" for en række truede plante- og dyrearter.

Udviklingen mod det urskovslignende sker hurtigst, hvis det er ekstensivt drevne arealer med hjemmehørende træarter af en vis alder, der udlægges som urørt skov.

Hvis du ønsker at udlægge urørt skov, er det oftest mest nærliggende at vælge vanskeligt tilgængelige arealer (fx på stejle skrænter eller meget blød bund) som urørt skov. Disse arealer er ofte ekstensivt drevne – dvs. med stort potentiale som "urskov" og uden større økonomiske aspekter.

Muligheder for tilskud

Der kan opnås tilskud til:

- stævningsdrift
- græsningsskove
- urørt skov

Du kan læse mere om tilskudsmulighederne i faktablad nr. 1.2.5 »Tilskud til sikring af værdifuld natur i skoven«.

Begrænsninger i skovloven

På fredskovspligtige arealer er der visse restriktioner for anvendelsen af driftsformerne beskrevet i dette faktablad.

- Stævnings- og græsningsskove må tilsammen højst udgøre 10% af skovens samlede areal. Dyrehaver (fx med hjortevildt eller vildsvin) kan ikke etableres efter denne regel.
- Det er kun muligt at etablere nye, åbne naturarealer (herunder skovenge) på op til 10% af skovarealet. Men inden for disse arealgrænser er det tilladt at etablere fx skovenge ved borthugst af eksisterende bevoksninger.
- Der er ingen fast arealgrænse for udlæg af urørt skov.

Illustrationer fra: J. Bo Larsen: "Naturnær skovdrift" (2005)

Øerne Tlf: 62 62 47 47 oer@skovdyrkerne.dk
Vestjylland Tlf: 96 10 10 96 vest@skovdyrkerne.dk
Syd Tlf: 75 86 73 88 syd@skovdyrkerne.dk

Midt Tlf: 86 89 32 22 midt@skovdyrkerne.dk
Nord-Østjylland Tlf: 86 44 73 17 sno@skovdyrkerne.dk

Vi er Danmarks største medlemsejede virksomhed indenfor skov og landskab med mere end 5.000 skovejere, juletræsproducenter mv. som vi hjælper med rådgivning, entrepriser og salg.

Skovdyrkerne · Sekretariatet · Parallelvej 9A · 8680 Ry
info@skovdyrkerne.dk · www.skovdyrkerne.dk

SKOVDYRKERNE